

Zagreb, 22.4.2020.

Ne želimo povratak na staro! Oporavak za pravednije, solidarnije i održivije društvo

Mi, niže navedene organizacije civilnog društva iz cijele Europe, zahtijevamo hitnu akciju vlada svih članica EU te odlučno vodstvo Vlade RH, kao zemlje koja trenutno predsjeda Vijećem Europske unije, u svrhu donošenja ambicioznih mjera za borbu protiv zaraze koronavirusom i za pravedno društveno uređenje u novoj post-korona stvarnosti. Od vlada država članica EU, a posebno hrvatske vlade, zahtijevamo:

1. Zajednički odgovor Europske unije za suzbijanje zaraze koronavirusom COVID19 razvojem europskog fonda solidarnosti koji bi bio namijenjen i zemljama tzv. Globalnog juga;

2. Napuštanje kriterija iz Maastrichta i oštrih mjera štednje;

3. Odgovor na gospodarsku krizu uzrokovanu pandemijom koronavirusa kroz Europski zeleni plan utemeljen na zaustavljanju neograničenog rasta i pravednoj redistribuciji bogatstva.

Globalna pandemija ovakvih razmjera je stogodišnji događaj zbog izvanrednog utjecaja i posljedica na cjelokupni društveni, politički i ekonomski život svih na svijetu. Uobičajena pravila poslovanja i tržišno natjecanje potrebno je redefinirati u svrhu održanja života i vitalnih funkcija društva. Europska unija mora mobilizirati financijska sredstva i znanje privatnih te javnih poslovnih subjekata svih svojih članica kako bi se osigurala zadovoljavajuća proizvodnja medicinske opreme potrebne za borbu s pandemijom. Postizanje dogovora među državama članicama bit će moguće jedino ako se pristane da mobilizacija proizvodnih kapaciteta bude angažirana na neprofitnoj osnovi, samo uz pokrivanje proizvodnih troškova. U odgovoru na ovu globalnu krizu Europska unija ne smije zaboraviti niti tzv. Globalni jug i zemlje u razvoju. Tražimo razvijanje fonda solidarnosti na razini Europske unije u svrhu financiranja zajedničkog odgovora na širenje zaraze koronavirusom, a koji bi bio namijenjen i zemljama Globalnog juga i zemljama u razvoju, ne samo zemljama pristupnicama EU.

Povjerenje u znanost pokazalo se kao ključno u adresiranju ove krize. Ono ne smije biti narušeno instrumentaliziranjem u političke svrhe. Najveća opasnost od toga prijeti u korištenju zdravstvene krize za nametanje nesrazmjernih ograničenja ljudskih prava. Posebno su sporna vremenski neodređena ograničenja i ona donesena mimo demokratskih procedura i običaja.

Pogođenost cijelih društava ovom krizom jasnije nego ikad ukazala nam je na važnost javnog sektora. Bez usluga javnog sektora, a što uključuje i zdravstvo, bilo bi nemoguće pružiti pomoć

svima kojima je ona potrebna. Istovremeno, usluge javnog sektora omogućavaju funkcioniranje svakodnevnog života u uvjetima socijalne izolacije. Zemlje sa slabijim javnim sektorom u pravilu su bile i lošije u odgovoru na pandemiju te posljedično trpe i teže posljedice.

U ovoj kriznoj situaciji, pozivi za državnom intervencijom dolaze sa svih strana, čak i od aktera koji inače zagovaraju minimalnu državu. Države moraju intervenirati ne samo da bi spriječile kolaps svojih gospodarskih sustava, već i da bi očuvale i ojačale svoj javni sektor. Javni sektor nemoguće je izgraditi kada kriza nastupi, a zbog prirode pandemija, očekujemo duži otklon od uobičajenog stanja. Vrlo je moguće da će širenje zaraze popuštati i ponovno se pojavljivati u valovima kroz duže razdoblje, a društva se moraju pripremiti na funkcioniranje u toj novoj stvarnosti. Postojeći okvir kriterija iz Maastrichta, prije svega o ograničenju državnog deficita i javnog duga te politike rezanja, onemogućuje tu prilagodbu. Ove kriterije potrebno je iznova dogovoriti. Kako bi pokazala inicijativu i shvaćanje ozbiljnosti trenutka, Hrvatska mora, kao predsjedavajuća zemlja, hitno započeti ove pregovore.

Politički odgovor na ovu krizu treba biti prilagodba novim uvjetima funkcioniranja društava uz adekvatnu pomoć onima koji su ovom krizom najpogođeniji – nezaposlenima, radnicima, beskućnicima, izbjeglicama i drugim migrantima, ženama, obrtnicima i mikropoduzetnicima koji, za razliku od velikih poduzetnika, nemaju značajnu poslovnu imovinu koju mogu i trebaju uposliti za prevladavanje ove krize.

Europski zeleni plan jedan je od primjerenih okvira za taj politički odgovor. On ne smije biti napušten pod pritiskom privatnog sektora da nadoknadi profit propušten blokadom uslijed zdravstvene krize. Mnogi spontani i pozitivni odgovori na blokadu uzrokovanu zdravstvenom krizom - poput lokalne proizvodnje hrane, digitalizacije poslovanja i komuniciranja, smanjenja konzumerizma, jačanja solidarnosti i suradnje kroz oslanjanje na javni sektor - kroz Europski se zeleni plan trebaju zadržati i unaprijediti. Od posljedica ove krize treba spašavati radnice i radnike, a ne poslovne modele koji održavaju status quo i time produbljuju krizu.

Lekcije o eksponencijalnom rastu mnogi su se na bolan način prisjetili na primjeru porasta broja oboljelih. Pritisak koji eksponencijalno povećanje oboljelih vrši na naš zdravstveni sustav usporediv je s pritiskom koji rast naših gospodarstava vrši na planet Zemlju i njene resurse. Izlaz iz krize treba biti utemeljen na napuštanju slijepa privrženosti ekonomskom rastu te hitnoj redistribuciji postojećih dobara u planetarnim ograničenjima. U protivnom riskiramo sve češće scenarije blokade poput ovog uzrokovanog korona virusom, ali uslijed posljedica okolišne krize.

Europski zeleni plan prilika je za tzv. “zeleni oporavak” europskog gospodarstva. Moramo se oduprijeti pritisku industrije fosilnih goriva, multinacionalnih tvrtki i raznih privatnih interesa da se javni novac koristi za njihovo spašavanje. Europski zeleni plan stoga mora biti ambiciozniji i utemeljen na društvenoj pravdi, jačanju javne infrastrukture, preraspodjeli bogatstva progresivnim oporezivanjem i solidarnosti. Donošenje mjera i politika u sklopu Europskog zelenog plana nikako ne smije stati ili biti usporeno zbog trenutne zdravstvene krize, jer klimatska kriza nije nestala, te se oporavak od pandemije mora događati istovremeno s ublažavanjem klimatske krize.

***ORGANIZACIJE/INICIJATIVE**

HRVATSKA:

1. Zelena akcija
2. Centar za mirovne studije
3. Institut za političku ekologiju
4. CROSOL
5. Udruga "HERA" Križevci - za zaštitu i promicanje ljudskih prava
6. Udruga za zaštitu prirode i okoliša Zeleni Osijek
7. Gong
8. DOOR
9. Udruga Hyla
10. Udruga Žmergo
11. Udruga Kinookus
12. Udruga IKS - Udruga za promicanje informatike, kulture i suživota
13. Brodsko ekološko društvo-BED
14. Građanska inicijativa STOP NASILJU Šibenik
15. Udruga za prirodu, okoliš i održivi razvoj Sunce
16. Zelena Istra
17. KURZIV - Platforma za pitanja kulture, medija i društva
18. ODRAZ - Održivi razvoj zajednice
19. Društvo Marjan
20. Zagreb Pride
21. Domine - organizacija za promicanje ženskih prava
22. Udruga "Sindikata biciklista"
23. Ekološka udruga "Zeleni Zagreb pod Slemenom"
24. Hrvatsko društvo za zaštitu ptica i prirode
25. Udruga "Eko-Zadar"
26. Documenta - Centar za suočavanje s prošlošću
27. feministički kolektiv fAKTIV
28. Terra Hub
29. Nonprofit civic initiative NAŠ Jadran
30. Pravo na grad/Right to the city
31. Centar za zdravo odrastanje
32. Kurziv – Platform for Matters of Culture, Media and Society
33. DEŠA Dubrovnik
34. Greenpeace u Hrvatskoj
35. Srđ je naš
36. Kuća ljudskih prava Zagreb
37. Socijalni rub: zanimljive neispričane priče (SF:ius)
38. Multimedijalni institute
39. Forum za slobodu odgoja
40. Centar za kazalište potlačenih POKAZ
41. Udruga za nezavisnu medijsku kulturu

42. CESI-Centar za edukaciju, savjetovanje i istraživanje
43. Romska organizacija mladih Hrvatske
44. Razvojna organizacija zaštite potrošača
45. Varaždinski potrošač
46. B.a.B.e. - Budi aktivna. Budi emancipiran
47. Inicijativa Dobrodošli / Welcome Initiative
48. Inicijativa mladih za ljudska prava – Hrvatska
49. Baza za radničku inicijativu i demokratizaciju – BRID
50. Savez udruga Klubtura
51. Operacija Grad

DRUGE ZEMLJE:

52. Green Home (Crna Gora)
53. Friends of the Earth Sweden/Jordens Vänner
54. Environmental association Za Zemiata - Friends of the Earth Bulgaria
55. Oikos - Think Tank for Social-Ecological Change (Belgija)
56. Pravno-informacijski center nevladnih organizacij - PIC (Slovenija)
57. Platform for theory and practice of commons - Zajedničko (Srbija)
58. Friends of the Earth Cyprus
59. Transnational Institute (Nizozemska)
60. Institute for Urban Politics (Srbija)
61. Attac Austria
62. International Karl Polanyi Society (IKPS) – Austrija
63. Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj
64. Amigos de la Tierra (Španjolska)
65. Društvo EnaBanda/ EnaBanda Association
66. The Greens Movement of Georgia
67. Association for Culture and Art CRVENA (BiH)
68. Centar za životnu sredinu/Friends of the Earth Bosnia and Herzegovina
69. Cargonomia, Degrowth research and experimentation Center
70. Zero Waste Latvija
71. GLOBAL 2000 (Austrija)
72. The Green New Deal for Europe (Njemačka)
73. Cambiamo Messina dal Basso (Italija)
74. Všet Žiedinē ekonomika
75. Focus Association for Sustainable Development (Slovenija)
76. National Society of Conservationists - Friends of the Earth Hungary
77. ZEMOS98 (Španjolska)
78. Kulturno društvo Gmajna (Slovenija)
79. Arnika (Češka Republika)
80. LATRA (Grčka)
81. Ekologi brez meja (Slovenija)
82. IPoP - Institute for Spatial Policies (Slovenija)

83. Green Liberty (Latvija)
84. Zukunftsforum Germany
85. Not Here, Not Anywhere Ireland
86. EKO KROG – društvo za naravovarstvo in okoljevarstvo (Slovenija)
87. Friends of nature EKO ELEMENT (BiH)
88. ORIO GRID FOR LEADERSHIP AND AUTHORITY (Bugarska)
89. A 11 - Initiative for Economic and Social Rights (Srbija)
90. Centar za održivi razvoj i ekologiju CORIE (BiH)
91. Friends of the Earth Ireland
92. Friends of the Earth Scotland
93. Ne davimo Beograd / Don't čet Belgrade drown (Srbija)
94. NOAH - Friends of the Earth Denmark
95. Green team Novi Grad (B&H)
96. Debt Observatory in Globalisation (ODG) – Španjolska
97. Centar za ekologiju i energiju (BiH)
98. Environmental center for Development Education and Networking (Albanija)
99. "An eye for environment" Network (Albanija)
100. Ecologistas en Acción (Španjolska)
101. Hnutí DUHA - Friends of the Earth Czech Republic
102. Amis de la Terre Belgique
103. Mouvement Ecologique, FoE Luxembourg
104. Institute for Environmental Policy (Albanija)

****MREŽE**

105. Mreža mladih Hrvatske
106. European Network Against Racism (ENAR)
107. SOLIDAR
108. SOLIDAR Foundation
109. International Pollutants Elimination Network (IPEN=
110. Friends of the Earth Europe
111. Young Friends of the Earth Europe